

Campanya liberal contra Suècia

● Els suecs conjuguen amb èxit una alta despesa pública amb l'eficiència econòmica i la qualitat de vida

VICENÇ NAVARRO

CATEDRÀTIC DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES DE LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Suècia ha estat el país europeu governat per la socialdemocràcia durant més temps des de la segona guerra mundial. Excepte etapes molt curtes de governs conservadors liberals, el partit socialdemòcrata ha exercit el poder (bé en majoria, bé en aliança amb altres partits) durant la majoria d'aquell període. Com a conseqüència d'això, Suècia té un Estat de benestar molt desenvolupat de caràcter universal, és a dir, que els drets socials (com l'accés a la sanitat, a l'educació, a la seguretat social i als serveis socials, entre altres) cobreixen tota la ciutadania.

D'aquesta manera, l'Estat de benestar suec proporciona una elevada seguretat a la població (incloent-hi la laboral), i això facilita la flexibilitat i l'adaptació dels ciutadans als canvis requerits per la globalització econòmica (Suècia és el país més globalitzat d'Europa: la suma d'exportacions més importacions com a percentatge del PIB és la més elevada del nostre continent). Gràcies a aquesta adaptació i flexibilitat, Suècia és un dels països més competitius del món, tal com reconeix fins i tot el Fòrum Liberal Davos al seu informe sobre la competitivitat mundial del 2004, que col·loca Suècia com el tercer país a la lliga de la competitivitat mundial. Suècia mostra com, en contra del que es propaga en el discurs liberal, la globalització requereix un Estat fort per tal de facilitar la resposta de la societat als reptes creats per la integració econòmica mundial.

És un fet que els suecs continuen tenint problemes socials i econòmics. Ara bé, una anàlisi objectiva permet arribar a la conclusió

que aquell país ha aconseguit una elevada qualitat de vida juntament amb una elevada eficiència econòmica. És per això que s'ha convertit en la diana d'atacs dels pensadors liberals (que gaudeixen de grans caixes de ressonància al nostre país), que estan promovent els models liberals dels EUA i la Gran Bretanya com la solució per a Espanya. No cal dir que cada país ha de desenvolupar les seves pròpies polítiques públiques d'acord amb les relacions de poder existents a la seva societat i segons el context històric, polític i cultural que el condiciona. Però no està malament que en el desenvolupament de les nostres polítiques econòmiques i socials aprenguem d'altres països, com Suècia, l'èxit del qual qüestiona les tesis liberals que defensen que una elevada despesa pública (Suècia té la despesa pública social més elevada de la UE-15, 32%, comparat amb un 20% a Espanya) és un impediment per a l'eficiència econòmica.

Suècia està sotmesa aquests dies a una allau de crítiques per part de mitjans liberals, que podrien enriquir el debat, encara que el fet que vagin acompanyades d'un gran nombre d'insults i manipulacions ho impossibilita. Entre aquestes últimes hi ha la que indica que la desocupació real de Suècia arriba a la xifra ni més ni menys que d'un 20% de la força laboral, citant com a font d'autoritat l'economista liberal **Lindbeck**, que va ser al seu dia el president del comitè que atorga els premis Nobel d'economia. Segons aquest economista, la xifra oficial de desocupació no és creïble, ja que amaga un elevat nombre de prejubilacions que, segons ell, el Govern facilita per donar feina als joves. Es podria argumentar que no hi hauria res de negatiu en això, però la veritat és que la realitat no es correspon amb aquest supòsit. Suècia té un dels percentatges més alts (70%) de la població ocupada en edat de prejubilació (55-64 anys) a la UE-15 comparant-ho amb un 41% a Espanya. Vull aclarir que el premi anomenat Nobel d'economia no el dóna la Fundació Nobel, sinó el Banc de Suècia, i

que la tendència liberal del comitè que l'atorga ha estat tan excessiva que va crear una protesta internacional que va forçar la dimissió de **Lindbeck**, explicant-se així que s'atorguessin (després que ell deixés el comitè) aquests premis a economistes keynesians com **Amartya Sen** i **Joseph Stiglitz**, entre altres.

Una altra dada que s'ofereix en contra del suposadament excessiu Estat de benestar suec és l'*alentiment* econòmic que hi va haver a principis dels anys 90, que s'assumeix que va passar a causa de l'excessiva despesa pública. Aquest alentiment econòmic no va tenir res a veure, no obstant, amb l'extensió de la despesa pública, sinó amb altres raons que van incloure el col·lapse de l'economia de la Unió Soviètica (que va afectar negativament l'economia de tots els països escandinaus, amb els quals tenia un comerç actiu) i l'augment dels interessos bancaris i del valor de la moneda sueca (la corona), com a conseqüència de les decisions que va prendre el Govern per resistir la competitivitat del marc alemany i l'augment dels interessos bancaris alemanys (que el Govern alemany va facilitar com a mesura per tal d'atraure capital que li permetés el desenvolupament de l'est d'Alemanya, després de la reunificació, decisions que, per cert, van contribuir també a la crisi econòmica d'Espanya en el mateix període).

Una vegada aquestes circumstàncies van canviar, l'economia sueca es va recuperar, i va arribar a un dels aturs més baixos de la UE (5%). La despesa pública per habitant, per cert, ha continuat creixent any rere any, fins i tot en els del Govern liberal (1991-1994).

Una altra crítica liberal és que la majoria de l'ocupació nova que s'ha creat a Suècia és conseqüència de la despesa pública, traduïnt-se en ocupació pública. Aquesta dada, no obstant, no té per què valorar-se negativament. En realitat, aquesta situació es dona també a molts

altres països, i és una dada que no hauria de passar desapercibuda a Espanya, on l'ocupació pública és de les més baixes de la UE, a causa de la pobresa dels seus serveis públics i del retard del seu Estat de benestar.